

โครงการสถานีเกษตรแบ่งปัน ณ ราชบุรี

แบบสรุปผลลัพธ์ที่ 11 (ก2:ว1-2:ป1) : องค์ความรู้การขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบฯ ที่เหมาะสมสอดคล้องกับบริบทชีวิตฯ

เป้าประสงค์ข้อ :	1. เกิดพื้นที่/ชุมชนต้นแบบบูรณาการระบบอาหารตลอดห่วงโซ่ 1 พื้นที่/ชุมชน
วัตถุประสงค์ข้อ :	1. เพื่อศึกษาวิจัยพัฒนาเพื่อยกระดับพื้นที่ชุมชนอาหารต้นแบบเชิงบูรณาการผลิตภัณฑ์อาหารเพื่อสุขภาวะที่สอดคล้องกับบริบท/วิถีชุมชนทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤติโควิด/หลังโควิด 2. เพื่อออกแบบและพัฒนานวัตกรรมเสริมสร้างชุมชนต้นแบบบูรณาการระบบอาหารตลอดห่วงโซ่ที่เหมาะสมกับบริบทชีวิต/วัฒนธรรมชุมชน
กิจกรรมที่ :	2. การศึกษาวิจัยเพื่อปรับปรุงรูปแบบ “ราชบุรีโมเดล” ให้ครอบคลุมวิกฤติโควิด

1. วัตถุประสงค์ : ได้องค์ความรู้ด้านการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบฯ
2. กรอบแนวคิด/นิยามศัพท์ :

เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนา (ปรับปรุง) รูปแบบการขับเคลื่อนชุมชนต้นแบบอาหารเพื่อสุขภาวะตามแนวทาง “ราชบุรีโมเดล” ฉบับปรับปรุง เพื่อตอบโจทย์วิกฤติอาหารจากภาวะโควิดเพื่อให้เกิดการมีเสถียรภาพด้านอาหาร ครอบคลุมสมาชิกที่หลากหลายในชุมชน/เครือข่าย ทั้งกลุ่มปกติ และกลุ่มเปราะบาง รวมถึงกลุ่มผู้บริโภคตามหน่วยงาน

นิยามศัพท์ :

ชุมชนต้นแบบ หมายถึง ชุมชนที่เป็นตัวอย่างกรณีศึกษา ในด้านใดด้านหนึ่งที่สอดคล้องกับศักยภาพชุมชนซึ่งสามารถ/ต้นแบบ/พัฒนาให้เป็นต้นแบบได้ และมีการจัดการองค์ความรู้ ภูมิปัญญาในด้านนั้นเพื่อให้เกิดการถ่ายทอดหรือการศึกษาพัฒนาต่อยอดได้อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบจนเป็นชุมชนที่มีความสามารถในการจัดการปัญหาภายในชุมชนด้วยตนเอง มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจสามารถพึ่งตนเองได้โดยมีคนในชุมชนเป็นแกนหลักในการดำเนินการ (แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 : 31)

3. วิธีการ :

- การสำรวจความต้องการจำเป็น (ลงพื้นที่ ออนไลน์/ออนไซต์ (ร่วมกับ กิจกรรมที่ 1)
- การวิเคราะห์สภาพและแนวโน้มที่เหมาะสมกับสถานการณ์/กลุ่มปกติ/กลุ่มเปราะบาง
- การประชุมเชิงปฏิบัติการ (ออนไซต์-ออนไลน์)
- การจัดกิจกรรมนำร่องรองรับการผลิตบริโภคอาหารในภาวะการระบาดโควิด/หลังโควิด
- การศึกษาวิจัยรูปแบบการขับเคลื่อน “ราชบุรีโมเดล” ในสถานการณ์การระบาดของโควิด
- การสังเคราะห์ และวิพากษ์ผลการศึกษาวิจัย
- การเสนอแนวรูปแบบการพัฒนาฯ (ราชบุรีโมเดลฉบับปรับปรุง)

ตัวชี้วัดที่ 1 เกิดกระบวนการพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมความรู้ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ อย่างน้อย 1 แห่งในจังหวัดราชบุรีเพื่อมุ่งสู่การยกระดับให้ราชบุรีเป็นจังหวัดต้นแบบ

4. กลุ่มเป้าหมาย : สถานีเกษตรแบ่งปัน ณ ราชบุรี

5. ระยะเวลา : ม.ค. – ส.ค. 2022/2565

6. ผลการถอดองค์ความรู้ : 7 องค์ความรู้

6.1. กลุ่มเด็กเล็ก/เด็กโต/เยาวชน

เป็นกลุ่มที่ต้องส่งเสริมให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของประโยชน์ของการบริโภคพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ โดยเน้นการปฏิบัติ ทั้งในเรื่องของการเลือกบริโภคพืชผักเกษตรอินทรีย์ การลงมือปลูก การบำรุงรักษา เพื่อเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ในการบริโภคพืชผักผลไม้เกษตรอินทรีย์ กิจกรรมการเรียนรู้ อาจจัดเป็นฐานเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้รับความรู้ ได้เห็น และได้ลงมือปฏิบัติจริง ดังภาพแสดงรูปแบบกิจกรรมการศึกษาฐานสำหรับเด็กเล็ก/เด็กโต/เยาวชน

รูปแบบกิจกรรมการศึกษาฐาน

ตัวชี้วัดที่ 1 เกิดกระบวนการพัฒนาพื้นที่ ส่งเสริมความรู้ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ อย่างน้อย 1 แห่งในจังหวัดราชบุรีเพื่อมุ่งสู่การยกระดับให้ราชบุรีเป็นจังหวัดต้นแบบ

6.2. กลุ่มพ่อบ้านแม่บ้าน/วัยทำงาน

เป็นกลุ่มที่เน้นการเข้าถึงพืชผักผลไม้เกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสร้างความเข้าใจในเรื่องสรรพคุณของพืชผักชนิดต่างๆ โดยเน้นที่โปสเตอร์แสดงสรรพคุณ การนำไปประกอบอาหาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ไปประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน จึงได้พัฒนาระบบการจัดจุดเชื่อมโยง/จุดนัดพบ โดยใช้รถโมบายเกษตรแบ่งปัน เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงผลผลิตเกษตรอินทรีย์ได้ง่ายขึ้น

6.3. กลุ่มผู้สูงอายุ

เป็นกลุ่มที่เน้นการเข้าถึงพืชผักผลไม้เกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสร้างความเข้าใจในเรื่องสรรพคุณของพืชผักชนิดต่างๆ การนำไปประกอบอาหาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ไปประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน จึงได้พัฒนาระบบการจัดจุดเชื่อมโยง/จุดนัดพบ ตามตลาดสีเขียว ซึ่งผู้สูงอายุนิยมตั้งแต่เข้ามาได้ไปจับจ่ายใช้สอย เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงผลผลิตเกษตรอินทรีย์ได้ง่ายขึ้น

6.4. กลุ่มแรงงานข้ามชาติ/ชาติพันธุ์

เป็นกลุ่มที่เข้าถึงพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ได้ยากหากไม่ได้ปลูกเอง ดังนั้น จึงได้ส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้เพาะปลูกพืชผักจากเกษตรอินทรีย์บริเวณที่พัก อีกทั้งทางโครงการยังได้นำผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไปแบ่งปันให้ตามโอกาสต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการบริโภคพืชผักเกษตรอินทรีย์ ซึ่งการแบ่งปันผลผลิตแก่กลุ่มเยาวชนแรงงานเมียนมาร์ (ในพื้นที่ อ.บ้านคา) เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกชุมชน เป็นกลุ่มเฉพาะที่แม้แตกต่าง แต่เป็นเครือข่าย เป็นส่วนหนึ่งของชุมชน และถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมายชุมชนของเราเช่นกัน จึงมีกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งการแบ่งปันผลผลิตของชุมชน เพื่อขับเคลื่อนชุมชนอาหารเพื่อสุขภาวะ

6.5. กลุ่มด้อยโอกาส

เป็นกลุ่มที่เข้าถึงพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ได้ยากหากไม่ได้ปลูกเอง ดังนั้น จึงได้ส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้เพาะปลูกพืชผักจากเกษตรอินทรีย์บริเวณที่พัก อีกทั้งทางโครงการยังได้นำผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไปแบ่งปันให้ตามโอกาสต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการบริโภคพืชผักเกษตรอินทรีย์ ซึ่งพวกเขาเหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกชุมชน และถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมายชุมชนของเราเช่นกัน จึงมีกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งการแบ่งปันผลผลิตของชุมชน เพื่อขับเคลื่อนชุมชนอาหารเพื่อสุขภาพ

6.6. กลุ่มเปราะบางในชุมชน

เป็นกลุ่มที่เข้าถึงพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ได้ยากหากไม่ได้ปลูกเอง ดังนั้น จึงได้ส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้เพาะปลูกพืชผักจากเกษตรอินทรีย์บริเวณที่พัก อีกทั้งทางโครงการยังได้นำผลผลิตเกษตรอินทรีย์ไปแบ่งปันให้ตามโอกาสต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้มีการบริโภคพืชผักเกษตรอินทรีย์ ซึ่งพวกเขาเหล่านี้ก็เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกชุมชน และถือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มเป้าหมายชุมชนของเราเช่นกัน จึงมีกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งการแบ่งปันผลผลิตของชุมชน เพื่อขับเคลื่อนชุมชนอาหารเพื่อสุขภาพ

ภาพการส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกพืชผักเกษตรอินทรีย์ในพื้นที่พักของกลุ่มเปราะบางในชุมชน

6.7. กลุ่มผู้บริโภคตามหน่วยงาน (โรงพยาบาล โรงเรียน สถานพักฟื้น/ฟื้นฟูสุขภาพ)

เป็นกลุ่มที่เน้นการเข้าถึงพืชผักผลไม้เกษตรอินทรีย์ ตลอดจนสร้างความเข้าใจในเรื่องสรรพคุณของพืชผักชนิดต่างๆ โดยเน้นที่โปสเตอร์แสดงสรรพคุณ การนำไปประกอบอาหาร เพื่อกระตุ้นให้เกิดการนำพืชผักจากเกษตรอินทรีย์ไปประกอบอาหารในชีวิตประจำวัน จึงได้พัฒนาระบบการจัดจุดเชื่อมโยง/จุดนัดพบ เพื่อให้ผู้บริโภคสามารถเข้าถึงผลผลิตเกษตรอินทรีย์ได้ง่ายขึ้น

7. ข้อเสนอแนะ :

- 1) การจัดจุดนัดพบ โดยใช้รถโมบายเกษตรแบ่งปันนั้น ก่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็วในการส่งต่อผลผลิต เกษตรอินทรีย์แก่ผู้บริโภคเป็นอย่างมาก เพราะสามารถเข้าไปได้ทุกที่ ไม่ต้องเสียเวลาและแรงงานในการ จัดแสดงผลผลิต โดยสามารถนำรถโมบายเกษตรแบ่งปันไปจอดให้บริการได้ในทุกสถานที่
- 2) การใช้ Line OA ในการสื่อสาร เพื่อสั่งจองผลผลิต และแจ้งเตือนการนัดพบ ทำให้สามารถสื่อสารกับ ผู้บริโภคได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ทำให้เมื่อรถโมบายเกษตรแบ่งปันไปถึงที่หมาย ผู้บริโภคที่สั่งจองผลผลิต ไว้ก็สามารถมารับผลผลิตได้อย่างรวดเร็ว
- 3) การแบ่งปัน ยังเป็นส่วนสำคัญเสมอ สำหรับกลุ่มผู้บริโภคกลุ่มเฉพาะ/เปราะบาง ซึ่งมีโอกาสเข้าถึงผลผลิต เกษตรอินทรีย์ได้น้อย
- 4) การแปรรูปผลผลิตเกษตรอินทรีย์ ช่วยเพิ่มรายได้ และความหลากหลายของผลผลิตได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะขนมถ้วยฟูฟักทอง ขนมชั้นใบเตย เค้กกล้วยน้ำว้า น้ำเพื่อสุขภาพ ซึ่งได้รับความนิยมจาก ผู้บริโภคเป็นอย่างดี
- 5) ผู้บริโภคตามสถาบัน เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล นิยมจ่ายเงินด้วยการโอน ดังนั้น การมี QR Code สำหรับ Scan จ่ายเงินผ่านโทรศัพท์มือถือจึงมีความจำเป็น ช่วยอำนวยความสะดวกในการชำระเงินได้เป็น อย่างดี

8. หมายเหตุ : เชื่อมโยงกับผลลัพธ์ที่ 11-14